

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 28. september 2016 i sag nr. BS [REDACTED]

Bjarne [REDACTED]
[REDACTED]
mod
[REDACTED] Forsikring A/S
[REDACTED]
[REDACTED]

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem sagsøger, Bjarne [REDACTED] gener i form af nakkesmerter, spændinger i skulderåg og hovedpine og det færdelsuheld, som han den 12. maj 2011 var udsat for, og dermed hvorvidt sagsøgte, [REDACTED] Forsikring A/S, er erstatningsansvarlig over for Bjarne [REDACTED] som følge af færdelsuheldet.

Bjarne [REDACTED] har principalt nedlagt påstand om, at [REDACTED] Forsikring A/S tilpligtes til Bjarne [REDACTED] at betale 646.000 kr. med tillæg af procesrenter fra 8. september 2014, subsidiært et mindre beløb efter retens skøn.

[REDACTED] Forsikring A/S har principalt nedlagt påstand om frifindelse, susidiært om betaling af et mindre beløb, der forrentes fra sagens anlæg.

Påstandsbeløbet fremkommer således:

Godtgørelse for svie og smerte

Skønsmæssigt fastsat sygeperiode 3 måneder

90 dage á kr. 185,-

kr. 16.650

Erhvervsevnetabserstatning

Årsløn 12 måneder forud for uheldet

kr. 390.346

Tillæg af 8% arbejdsgiverbetalt pensionsbidrag

kr. 31.227

ATP-bidrag

kr. 2.160

kr. 424.000 (afrundet)

÷ værdien af personlig assistance

kr. 60.000

kr. 364.000

indekseret til 2014-niveau udgør årslønnen herefter

kr. 388.525 x 10 x 20%		kr. 777.050
- 19% lovbestemt aldersreduktion	(EAL §9)	<u>kr. 147.640</u>
I alt		<u>kr. 629.410</u>
Samlet påstand		<u>kr. 646.060</u>

Der er ikke enighed om opgørelsen af Bjarne [REDACTED] årsløn, idet parterne blandt andet er uenige om størrelsen af reduktionen som følge af den personlig assistance, Bjarne [REDACTED] var tilkendt.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Bjarne [REDACTED] fik i 2008 konstateret knogleskørhed. Han fik i 2009 bevilget en § 56 aftale med kommunen som følge af en brandskade som barn på begge hænder og blev bevilget 10 timers ugentlig handicaphjælp på sit arbejde.

Af journaludskrift af 31. januar 2011 fra øre-, næse- og halsambulatoriet, Sygehus Sønderjylland, hvor Bjarne [REDACTED] blev undersøgt efter henvisning fra egen læge på grund af hørenedsættelse, fremgår blandt andet, at Bjarne [REDACTED] "har lidt tendens til hovedpine, intermitterende. Ingen svimmelhed."

Færdselsuheldet indtraf den 12. maj 2011, hvor Bjarne [REDACTED] var passager i en bil, der blev påkørt bagfra af en kassevogn. Han opsøgte samme dag egen læge og klagede over smerter i nakke, ryg, tænder samt hovedpine.

Den 2. juli 2011 modtog Bjarne [REDACTED] den første akupunkturbehandling ud af en række på en klinik. Af journalen fremgår blandt andet:

"Problem/diagnose: Smerter i nakken strålende ud til øvre ryg, skuldre og højre arm. Angiveligt opstået efter trafikuheld den 12/5-2011.

19/7 (2012) genoptaget behandlingerne. Smerterne er blevet værre."

I perioden efter ulykken fik Bjarne [REDACTED] andre gener, der ikke havde relation til ulykken. Det drejede sig om lændegener i form af Morbus Scheuermann og slidbetingede forandringer i lænden. Endvidere fik han konstateret forhøjet blodtryk.

Den 13. september 2011 konsulterede Bjarne [REDACTED] egen læge. Af

journalen fra egen læge fremgår, at han fik en henvisning til Mølholm Forsikring til fortsat akupunktur på grund af smerter i arm, hånd og finger på grund af en indsat finger protese for 3 år siden.

Bjarne [REDACTED] blev undersøgt på Privathospitalet Mølholm A/S den 6. december 2011. Af journalepikrisen fremgår blandt andet, at Bjarne [REDACTED] på dette tidspunkt havde fortsatte symptomer på grund af et klassisk piskesmældstraume mere end et halvt år tidligere, at han skulle have en MR-scanning. Endvidere blev han anbefalet akupunktur, og hvis dette var uden effekt skulle medicinsk behandling overvejes.

Bjarne [REDACTED] blev sygemeldt fra sit arbejde som trykker ved et firma i Vejle i december 2011 primært som følge af svært forhøjet blodtryk. Han genoptog arbejdet i februar 2012, men blev efter få ugers arbejde igen sygemeldt i marts 2012. Han blev opsagt fra sit arbejde grundet højt sygefravær med fratrædelse den 28. december 2012.

Speciallæge i neurokirurgi Mogens Tange udarbejdede en neurologisk speciallægeerklæring. Af erklæringen af 20. september 2012 fremgår blandt andet:

"...

Interkurrente tilstande

BKS fik i forløbet efter færdelsuheldet den 12.05.2011 i tidsmæssig afstand herfra gradvist tiltagende, lavtsiddende lænderygsmerter uden udstråling. Der blev foretaget MR-undersøgelse, som har vist dels følger efter morbus Scheuermann, dels diskrete, slidbetingede forandringer i båndskiver, dels slidforandringer i styreled og mangelfuldt udviklet hvirvelbue på venstre side af 5. lændehvirvelbue. Han har været behandlet med fysioterapi.

...

Funktionsniveau nu

I arbejde: BKS blev sygemeldt fra sit arbejde som grafisk trykker i december 2011. Han er fortsat sygemeldt, også af anden årsag (justering af forhøjet blodtryk).

Begrænsninger i udførelse af arbejdet som grafisk trykker er forværring af smerter i nakke og arm.

...

BKS klager fortsat over næsten altid tilstedeværende hovedpine, altid tilstedeværende, bevægelses- og belastningsrelaterede nakkesmerter, altid tilstedeværende smerter i højre arm, ledsaget af sovende fornemmelse og træthed, ofte forekommende lænderygsmerter, og fra foråret 2012 også påvirket korttidshukommelse og koncentrationsevne.

...

Efter min vurdering er der en sammenhæng mellem færdelsuheldet den 12.05.2011 og dele af skadelidtes aktuelle

klager.

BKS har været udsat for en forceret ekstensions-/fleksionsbevægelse i halshvirvelsøjlen, som kan forklare de initialt indtrådte symptomer, og også det symptomkompleks, som fører frem til udredning ved speciallæge i neurologi og senere neurokirurgi 6 måneder efter hændelsen. Det drejer sig om myoligamentært udløste gener i nakke og skulderåg, ledsaget af hovedpine af spændingstype.

BKS har forudbestående, slidbetingede forandringer i halshvirvelsøjlen, konstateret ved MR-undersøgelse i december 2011, og uændret ved sammenlignelig undersøgelse i maj 2012 umiddelbart forud for den efterfølgende operation. Disse forandringer kan ikke tilskrives hændelsen den 12.05.2011, ligesom de beskrevne symptomer af radikulær karakter ikke er forårsaget af uheldet jævnfør den tidsmæssige afstand mellem hændelsen og symptomernes opståen, og de uændrede radiologiske fund.

Efter min vurdering er der ingen sammenhæng mellem hændelsen den 12.05.2011 og de sent i forløbet beskrevne lænderygsmarter, ligeledes med konstatering af bagvedliggende degenerative forandringer.

De nu beskrevne, lettere psykisk/kognitive gener må tilskrives smertetilstanden og repræsenterer uspecifikke ledsagesymptomer.

BKS blev sygemeldt i december 2011 og er fortsat dette, men også af anden årsag (behandlingskrævende forhøjet blodtryk). For nuværende er det mindre sandsynligt, at BKS kan genoptage arbejdet som grafisk trykker på grund af smerter, dels i nakken og dels i højre arm (sidstnævnte ikke en del af skaden).

Efter min vurdering er der foretaget relevant udredning i nødvendigt omfang, som ikke kan suppleres. Fortsat behandling ved fysioterapeut eller kiropraktor har ikke helbredende effekt.

...

Bjarne [REDACTED] blev opereret for diskusprolaps i juni 2012 og blev den 19. december 2013 bevilliget fleksjob. Han har fra februar 2014 arbejdet i et fleksjob som kontorassistent med fremmøde 6 timer om ugen og effektiv arbejdstid og intensitet på 66,67 %.

Af Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 7. august 2014 fremgår, at méngraden blev vurderet til 5 %, jf. erstatningsansvarslovens § 4 og erhvervsevnetabet blev vurderet til 20 %, jf. erstatningsansvarslovens § 5. Af udtalelsen fremgår endvidere blandt andet:

"....

Sagsfremstilling

I forløbet efter ulykken tilkom lændegener. Ved MR-skanning blev der påvist følger efter morbus scheuermann og slidbetingede forandringer i lænden.

...

Begrundelse for méngrad

Vi har lagt vægt på sagens lægelige oplysninger, herunder især:

- neurokirurgisk speciallægeerklæring fra Mogens Tange af 20. september 2012,
- journaludskrift fra egen læge, og
- journaludskrift fra Privathospitalet Mølholm A/S.

Det fremgår heraf, at Bjarne [REDACTED] har varige følger efter ulykken med symptomer i form af nakkesmerter, spændinger i skulderåget og hovedpine.

...

Ved vurderingen af méngraden har vi været opmærksomme på, at der i forløbet efter ulykken er beskrevet en forværring i helbredstilstanden med smerter i højre arm på grund af forkalket diskusprolaps, lænderygsmerter, samt hukommelses- og koncentrationssvækkelse.

Efter lægelig vurdering kan denne forværring ikke tilskrives ulykken. Vi har lagt vægt på, at der i det initiale forløb efter ulykken ikke var udstråling, lændesmerter og kognitive symptomer. Det er derfor vores vurdering, at disse gener må have en anden årsag end aktuelle ulykke.

...

Begrundelse for erhvervsevnetab

Vi har lagt vægt på sagens sociale og økonomiske oplysninger, herunder især oplysninger fra:

- Bjarne [REDACTED]
- Skat, og
- Haderslev Kommune.

Helbredsmæssigt fremgår det, at Bjarne [REDACTED] som følge af ulykken har varige følger med symptomer i form af nakkesmerter, spændinger i skulderåget og hovedpine.

Udover ulykkens følger har Bjarne [REDACTED] også smerter i højre arm, lændesmerter, påvirket hukommelse og koncentration, smerter i 3. højre finger, og forhøjet blodtryk, som efter vores vurdering ikke kan henføres til ulykken.

Erhvervsmæssigt fremgår det, at Bjarne [REDACTED] på skadestidspunktet arbejdede fuld tid som trykker, dog med 10 timers handicaphjælp på grund af gener i 3. finger på højre hånd, således at han primært fik hjælp til tunge løft.

...

Vi har ved vurderingen af erhvervsevnetabet lagt til grund, at Bjarne [REDACTED] på skadestidspunktet arbejdede som trykker og i året forud for skaden have en indtjening på cirka 423.000 kr., som dog ikke var udtryk for hans arbejdskapacitet, idet han havde 10 timers assistance og en § 56-aftale. Det er vores vurdering, at Bjarne [REDACTED] fortsat ville have arbejdet indenfor det ufaglærte område, såfremt aktuelle skade ikke var sket. Omfanget er imidlertid forbundet med usikkerhed henset til de hjælpeforanstaltninger, der var etableret med kommunens hjælp, som kompenserede for den eksisterende erhvervsreduktion, og henset til de konkurrerende helbredsmæssige forhold, som er tilkommet efter ulykken, men ikke vurderes som en følge af ulykken.

Vi har endvidere lagt til grund, at Bjarne [REDACTED] efter skaden ikke var i stand til at fastholde sine hidtidige arbejdsfunktioner som trykker, og i forlængelse af den erhvervsmæssige afklaring i Haderslev Kommune blev tilkendt et midlertidigt fleksjob.

Det kommunale afprøvningsforløb viste, at Bjarne [REDACTED] er i stand til at arbejde 8 timer om ugen med forefaldende opgaver på trods af tilknytning af mentor, hjælpemidler og skånebehov. Der er beskrevet skånehensyn i forhold til fysisk belastende funktioner, løft samt belastninger med armene ud fra kroppen og behov for vekslende arbejdsstillinger.

Vi vurderer, at Bjarne [REDACTED] som følge af sine uddannelsesmæssige forhold og hidtidige tilknytning til arbejdsmarkedet fortrinsvis vil have mulighed for at blive ansat indenfor det ufaglærte område. Vi vurderer herunder, at Bjarne [REDACTED] burde kunne varetage et fleksjob, hvor der tages relevante skånehensyn.

...

Vi skønner, at Bjarne [REDACTED] med den nuværende funktionsindskrænkning med følger efter skaden og konkurrerende smerter i højre arm og 3. finger, lænderygklager og forhøjet blodtryk burde kunne varetage et arbejde med lettere opgaver, med et indtjeningsniveau som ufaglært, og reduceret arbejdstid på omkring 8 timer om ugen.

Vi finder på baggrund af oplysningerne fra Haderslev Kommune og sagens lægelige oplysninger, at Bjarne [REDACTED] arbejdspræstation også må antages, at være påvirket af andre forhold end aktuelle skade. Vi har lagt vægt på, at de erhvervsmæssige begrænsninger i den kommunale journal er anført som hovedpine, smerter i nakken, lænderyggen, højre arm og hånd og kognitive gener.

Vi har noteret os at den primære årsag til sygemeldingen i december 2011 var forhøjet blodtryk. Henset til at sygemeldingen ifølge den kommunale journalrapport også skete med henvisning til gener fra højre hånd, hovedpine, lænde- og nakkeproblematik, er det dog vores vurdering, at sygemeldingen til dels også skyldtes følgerne efter den aktuelle ulykke.

Det er endvidere vores vurdering, at generne som følge af Bjarne [REDACTED] forhøjede blodtryk alene er arbejdshindrende i mindre omfang og ikke isoleret set hindrer Bjarne [REDACTED] i at vende tilbage til arbejdet, henset til at blodtrykket i sommeren 2012 er beskrevet som tæt på acceptabelt.

På grund af smerter i armen, som efter vores vurdering ikke skyldes ulykken, udtrættes Bjarne [REDACTED] efter cirka tre timer og armen bliver følelsesløs. I forbindelse med virksomhedspraktikken blev der endvidere beskrevet udtalte hukommelsesproblemer. Inden ulykken var der overvejelser om forandringer i arbejdsforholdene på grund af bestående helbredsmæssige gener fra højre hånd, som endte med bevilling af 10 timers personlig assistance og en § 56-aftale.

Det er vores vurdering, at Bjarne [REDACTED] erhvervsevne samlet set er betydeligt nedsat. Henset til symptombilled og forløb før og efter aktuelle ulykke, er det vores vurdering, at den nuværende arbejdsbegrænsning i overvejende grad skyldes de konkurrerende helbredsmæssige gener. Vi vurderer dog, at ulykken den 12. maj 2011 i begrænset omfang har nedsat funktionsevnen yderligere.

Vi har i forlængelse af ovenstående vurderet erhvervsevnetabet, som følge af aktuelle skade, til skønsmæssigt 20 procent.
..."

[REDACTED] Forsikring A/S udbetalte på et ikke nærmere oplyst tidspunkt efter ulykken godtgørelse for varigt mén med en méngrad på 5 %, men afviste den 15. august 2014 uanset Arbejdsskadestyrelsens udtalelse at betale erhvervsevnetabserstatning. Begrundelsen var, at den altovervejende årsag til arbejdssevnenedsættelsen var Bjarne [REDACTED] forudbestående og tilkomne gener, som ikke kunne relateres til færdselsheldet.

Retslægerådet har i erklæring af 18. november 2015 besvaret en række spørgsmål i sagen således:

"

Spørgsmål A:

Retslægerådet bedes be- eller afkræfte, om det af lægelige materiale kan udledes, at Bjarne [REDACTED] efter færdselshændelsen den 12. maj 2011 har angivet symptomer i form af nakkesmerter, spændinger i skulderåb og hovedpine.

Af egen læges journal fremgår, at sagsøger samme dag som uheldet 12.05.11 klagede over smerter i nakken, hovedpine, smerter i ryggen og tænder. Der er ikke ved konsultationer hos egen læge gennem det efterfølgende halve år angivet samme klager. Sagsøger vurderes i december 2011 hos neurolog på grund af nakkesmerter og hovedpine, en MR-scanning viste diskus degenerative forandringer i form af afsmalning og randudbygninger af diskus C4/5 og C5/6 med højresidig prolaps. Neurokirurgisk vurdering samme måned konkluderer, at den væsentlige problematik er hovedpine, der er ikke smerter eller symptomer på de påviste forandringer i nakken og dermed anbefales konservativ behandling. Ny vurdering hos anden neurokirurg i maj 2012 - ny MR-scanning, som viste i det væsentlige uændrede forhold - sagsøger klagede over udstrålende gener til højre arm og hånd, og der findes nu indikation for operation, der udførtes i juni 2012. Ved kontrolundersøgelse tre måneder senere hos fysioterapeut uændrede gener i højre arm, og sagsøger blev senere henvist til behandling på smerteklinik.

Spørgsmål 1:

Retslægerådet anmodes om at redgøre for og beskrive, hvilke skader med der af følgende varige gener, Bjarne [REDACTED] pådrog sig ved færdselsuheldet den 12. maj 2011.

Retslægerådet anmodes om at begrunde sit svar samt henvise til, hvilke bilag Retslægerådet støtter sin besvarelse på.

Der er ikke ved de foretagne undersøgelser påvist skader hos sagsøger som følge af uheldet 12.05.11. De påviste forandringer i nakken er af degenerativ type og kan ikke tilskrives uheldet, men uheldet kan have været medvirkende årsag til i nogen grad at have forårsaget fremkomst af symptomer på forandringerne i nakken. Senere operation for disse forandringer har imidlertid ikke medført nogen lindring af generne.

Spørgsmål B:

Retslægerådet bedes ved bekræftende besvarelse af spørgsmål A oplyse, om de pågældende gener almindeligvis er forbigående og i øvrigt almindeligt forekommende i den danske befolkning.

De angivne gener er almindeligvis af vekslende varighed, men forekommer i øvrigt hos en betydelig del af den voksne befolkning.

Spørgsmål C:

Retslægerådet bedes oplyse, om der i det foreliggende journalmateriale i perioden forud for færdselshændelsen den 12. maj 2011 er angivelser om nakkesmerter, spændinger i skulderåg og hovedpine, idet der blandt andet henvises til bilag 2, s. 4.

Egen læges journal (bilag A) strækker sig fra 2005, og heri omtales ikke tilsvarende gener før uheldet.

Spørgsmål 2:

Retslægerådet anmodes om at redegøre for, hvilke nye selvstændige skader Retslægerådet finder, at Bjarne [REDACTED] pådrog sig ved færdselsuheldet den 12. maj 2011.

Retslægerådet anmodes om at begrunde sit svar samt henvise til, hvilke bilag Retslægerådet støtter sin besvarelse på.

Som anført i besvarelsen af spørgsmål 1 er der ikke påvist skader hos sagsøger som følge af uheldet.

Spørgsmål D:

Bjarne [REDACTED] fik i 2008 konstateret knogleskørhed (osteoporose), jf. blandt andet bilag 3, s. 2.

Retslægerådet bedes oplyse, om tilstedeværelsen af knogleskørhed helt eller delvist kan medføre symptomer i form af nakkesmerter, hovedpine og/eller smerteudstråling mod skuldre samt fornemmelse af stivhed i nakken.

Osteoporose giver ikke anledning til smerter, medmindre der er indtruffet deraf følgende brud.

Spørgsmål 3:

Retslægerådet bedes oplyse, om den oven for nævnte osteoporose betyder, at Bjarne [REDACTED] var særligt sårbar over for udvikling af kroniske nakkesmerter efter et færdselsuheld som i nærværende sag.

Nej.

Spørgsmål E:

Det fremgår blandt andet af sagens bilag 3, s. 2, at Bjarne [REDACTED] i perioden efter fødselshændelsen den 12. maj 2011 i forbindelse med en MR-undersøgelse fik konstateret Morbus Scheuermann, slidbetingede forandringer i båndskiver, slidforandringer i styreled og mangelfuldt udviklet hvirvelbue på venstre side af 5. lændehvirvelbue.

Retslægerådet bedes oplyse, om de ved MR-skanningen konstaterede forhold er traumatisk udløst, eller om de pågældende forhold må antages at have været tilstede forud for fødselshændelsen.

I tilknytning hertil bedes Retslægerådet oplyse, om gener i form af hovedpine, nakkesmerter og udstråling til skulder helt eller delvist kan være forårsaget af de forandringer, som MR-skanningen har afsløret.

De anførte forandringer vurderes ikke traumatisk udløst, og de kan i nogen udstrækning udløse gener som anført.

Spørgsmål F:

Er der i det lægelige materiale objektive holdepunkter for, at Bjarne [REDACTED] har hovedpine, nakkesmerter og/eller udstråling i skulderregionen eller beror disse gener alene på Bjarne [REDACTED] subjektive sygdomsbeskrivelse (anamnese).

De angivne gener er symptomer og kan ikke dokumenteres objektivt.

Spørgsmål 4:

Kan en skade, som i nærværende sag, der formodes at være indtruffet i bløddele, vurderes objektivt ved f.eks. billeddiagnostik.

Der er som tidligere anført ikke påvist skader hos sagsøger, ej heller billeddiagnostisk.

Spørgsmål G:

Retslægerådet bedes oplyse, om et forhøjet blodtryk som konstateret hos Bjarne [REDACTED] almindeligvis medfører en forøget risiko for hovedpine, og i bekræftende fald om et markant forøget blodtryk yderligere forøger en sådan risiko.

Blodtryksforhøjelse giver kun meget sjældent anledning til symptomer, bortset fra ved meget høje blodtryk.

Retslægerådet vurderer det mindre sandsynligt (skala: mindre sandsynligt, sandsynligt, meget sandsynligt), at blodtryksforhøjelsen har givet anledning til hovedpinen.

Spørgsmål H:

Retslægerådet bedes oplyse, om smerter og gener i form af hovedpine, nakkesmerter og udstråling i skulderregionen som konstateret hos Bjarke [REDACTED] kan lindres og/eller fjernes ved udførelse af simple muskeløvelser/afspændingsøvelser, jf. blandt andet bilag 2, s. 9 nederst.

Gener, som de anførte, kan i nogen udstrækning lindres ved konservativ behandling.

Spørgsmål I:

Retslægerådet bedes oplyse, om gener i form af hovedpine, nakkesmerter og/eller udstråling i skulderregionen som angivet af Bjarne [REDACTED] helt eller delvist kan lindres eller fjernes ved førelse af en aktiv livsstil med faste ugentlige træningspas for derigennem at opnå en kardiovaskulær effekt, jf. blandt andet bilag 2, s. 10 øverst.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål H.

Spørgsmål J:

Giver sagen i øvrigt Retslægerådet anledning til bemærkninger.

Nej."

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af Bjarne [REDACTED]

Bjarne [REDACTED] har blandt andet forklaret, at han var indblandet i et færdselsuheld den 12. maj 2011 på vej hjem fra arbejde. Han var passager i en bil, der holdt ved en lysregulering ved en nedkørsel til motorvejen, hvor bilen blev påkørt bagfra.

Han var som barn udsat for en brandlykke, da han sprang gennem bål. Han fik ikke hænderne i vand og har voldsomme følger af ulykken. Han har ikke så mange fingerkræfter. Han har arbejdet som trykker ved en virksomhed i Vejle og ville have haft 10 års jubilæum vist nok i 2012, hvis ikke han var blevet sygemeldt. Han arbejdede inden for trykkerifaget i 22 år. Han var ikke udlært, men fik alligevel lov til at udføre arbejdsopgaver for en udlært

trykker. Han havde som følge af sine hænder svært ved at løfte tunge valser, og havde bevilget 10 timers handicaphjælp i form af en personlig hjælper. Det var hans kollegaer, der hjalp ham. Han havde alene brug for hjælp, når han skulle løfte de tunge valser. Arbejdet blev så vidt muligt tilrettelagt, så han alene skulle bruge de mindre valser. Han tror dog aldrig, at han har brugt de 10 timer. Han bed ofte tænderne sammen og havde ondt i øjeblikket, hvor han løftede. Han burde nok have bedt om hjælp 5-8 gange om dagen. Arbejdspladsen havde også løftegrej, som han kunne anvende, så det alene var de tunge valser, han skulle have hjælp til. Virksomheden havde været nødt til at omstrukturere, hvis ikke han havde haft en personlig hjælper, da han ikke kunne have klaret sit uden.

Han blev ikke sygemeldt umiddelbart efter uheldet, men spiste smertestillende. Han havde blandt andet voldsomme smerter i ryggen og ud i armene. Han blev sygemeldt i december 2011, da han havde fået konstateret meget for højt blodtryk og var nødt til at tage det med ro. I februar 2012 forsøgte han at genoptage arbejdet, men kunne ikke følge med og måtte efter få ugers arbejde og for mange smerte sygemeldes igen.

Han blev på et tidspunkt opereret for en diskosprolaps. Hverken smerterne i højre arm eller nakkesmerterne fortog sig. Det svinger meget fra dag til dag, hvor mange smerter han har. Han er i dag tilkendt fleksjob og arbejder ved [REDACTED] VVS i Vogens, hvor han laver lidt hjemmesider og andet forefaldende kontorarbejde. Der er tale om let arbejde.

Efter færdselsuheldet cyklede han i en periode en del, men det er han gået fra igen. Han kan ikke huske, om det var før eller efter sygemelding i februar 2012, at han cyklede. Hans hukommelse ikke så god længere.

Parternes synspunkter

Bjarne [REDACTED] har procederet i overensstemmelse med påstandsdokument af 28. april 2016, hvor det blandt andet anføres:

"Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende, at sagsøger, som lovpligtigt ansvarsforsikringsselskab for skadevolder, er forpligtet til at betale sagsøger godtgørelse og erstatning i overensstemmelse med påstanden for de varige følger, som sagsøger er blevet påført som følge af trafikulykken den 12. maj 2011.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøger har krav på godtgørelse for svie og smerte, da det ud fra sagens lægelige og kommunale akter er dokumenteret, at sagsøgers sygeperiode efter december 2011 også skyldtes de gener, som sagsøger blev påført ved ulykken. Kravet er fastsat skønsmæssigt til en 3 måneders periode under hensyntagen til konkurrerende sygdom.

Sagsøgte har betalt godtgørelse for 5% varigt mén i overensstemmelse med Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse (bilag 12), og har dermed anerkendt, at sagsøger har varige gener efter ulykken den 12. maj 2011. Det gøres endvidere gældende, at sagsøger er blevet påført et varigt erhvervsevnetab på 20%, jfr. Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse (bilag 12).

Arbejdsskadestyrelsen har til brug for sin udtalelse i henhold til EAL § 10 haft sagen forelagt styrelsens neurokirurgiske speciallægekonsulent, og efterfølgende vurderet den erstatningsretlige årsagssammenhæng og foretaget udmåling af henholdsvis det varige mén og erhvervsevnetab, som følge af trafikulykken.

De konkurrerende gener, som Arbejdsskadestyrelsen er opmærksomme på, er en forværring i helbredstilstanden med smerter i højre arm på grund af diskusprolaps, lænderygmerter, hukommelses- og koncentrationssvækkelse samt forhøjet blodtryk.

Arbejdsskadestyrelsen har i udtalelsen taget hensyn til sagsøgers såvel forudbestående som konkurrerende gener. Forud for trafikulykken var sagsøgers erhvervsevne nedsat, idet han var bevilget personlig assistance 10 timer ugentligt, og kunne med denne bestride et fuldtidsjob. Desuden bestod de forudbestående gener i konstateret knogleskørhed, som ikke var symptomgivende og derfor ikke påvirkede sagsøgers erhvervsevne.

Sagsøger blev i december 2013 bevilget fleksjob, og har siden februar 2014 arbejdet i et sådant 6 timer om ugen.

Arbejdsskadestyrelsen besidder en særlig ekspertise og kompetence til at vurdere méngrad og erhvervsevnetab i henhold til lov om erstatningsansvar, og er derfor af lovgiver udpeget som særlig sagkyndigt organ. I følge fast Højesteretspraksis kræver det et særligt, fornødent og sikkert grundlag at tilsidesætte disse vurderinger fra Arbejdsskadestyrelsen. Det er sagsøgte, der skal bevise og godtgøre, at der foreligger et sådant fornødent og sikkert grundlag.

Vurderingen af årsagssammenhæng er en erstatningsretlig, juridisk vurdering, der baserer sig på Arbejdsskadestyrelsens og domstolenes gennemgang af de samlede lægelige, økonomiske og sociale akter.

Sagsøger gør endvidere gældende, at Retslægerådets lægefaglig skøn af 18. november 2015 ikke kan anvendes til at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens erstatningsretlige vurdering. Retslægerådet har fejlagtigt lagt til grund, at der ikke ved konsultationer hos egen læge gennem det efterfølgende halve år efter skaden er angivet samme klager, som på skadedatoen. Det fremgår således af journalnotat af 13. september 2011 (bilag 1, side 26), at sagsøger den 13. september 2011 blev henvist til Privathospitalet Mølholm til neurologisk undersøgelse på grund af hovedpineproblematik.

Retslægerådet afviser i øvrigt ikke i sin besvarelse, at sagsøgers gener skyldes trafikulykken den 12. maj 2011, og Retslægerådets oplysning om, at der ikke er påvist skader hos sagsøger, skal ses i lyset af, at sagsøgers gener er symptomer, som ikke kan dokumenteres objektivt.

Det gøres således gældende, at Retslægerådets lægefaglige skøn i denne sag slet ikke kan anvendes til at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens erstatningsretlige vurdering.

Reduktion i erstatningen på grund af forudbestående eller konkurrerende helbredsmæssige begrænsninger skal ske ved udmålingen, hvilket Arbejdsskadestyrelsen har taget behørigt hensyn til ved Styrelsens vejledende udtalelse.

Der foreligger derfor intet grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering, og sagsøgte har ikke ført det fornødne bevis.

For såvidt angår sagsøgers årsløn bemærkes det, at sagsøger ved påstandens nedlæggelse har fastsat årslønnen skønsmæssigt, ud fra hvad sagsøger ville kunne tjene, hvis muligheden for personlig assistance ikke forelå, idet årslønnen skal afspejle sagsøgers indtjeningssevne på skadestidspunktet og denne evne var allerede påvirket inden trafikulykken. Der henvises til EAL § 7 stk. 2.

Årslønnen er reduceret med kr. 60.000, jfr. Arbejdsskadestyrelsens vejledning om fastsættelse af årsløn til personer i job med personlig assistance.

Det gøres herefter gældende, at sagsøger har bevist som overvejende sandsynligt, med en sandsynlighedsgrad på mere end 50%, at han har haft en sygeperiode på mindst 3 måneder, og lider et varigt erhvervsevnetab på 20% som følge af nakkegener efter trafikulykken den 12. maj 2011.

██████████ Forsikring A/S har procederet i overensstemmelse med påstandsdokument af 9. maj 2016, hvor det blandt andet anføres:

"Det bestrides, at de gener og smerter, sagsøger har angivet i tiden efter færdselshændelsen den 12. maj 2011, kan henføres til den pågældende færdselshændelse.

Sagsøger har et massivt forudgående sygdomsbillede

Sagsøger har blandt andet i 2008 fået konstateret knogleskørhed. Hertil kommer, at der ved en MR-skanning i tiden efter færdselshændelsen er blevet afsløret forskellige degenerative forandringer i halshvirvlen, mest udtalt mellem 5. og 6. hvirvel. Herudover afslørede den pågældende MR-skanning en bredbaset, forkalket prolaps samt slidbetingede forandringer i nerverodskanalen. Dette massive forudbestående sygdomsbillede er dokumenteret ved sagens bilag 3 og ved Retslægerådets besvarelse af navnlig spørgsmålene A og E. Dette sygdomsbillede er i henhold til Retslægerådet ikke er traumatisk udløst, og i nogen udstrækning udløse netop de gener, som sagsøger har indtalt til støtte for sit erstatningskrav.

Sagsøgte bestrider, at sagsøger har dokumenteret, at der er årsagssammenhæng mellem de af sagsøger angivne gener og færdselshændelsen.

Det fremgår således af Retslægerådets udtalelse i sagen, at sagsøger i en periode på ca. 6 måneder efter færdselshændelsen ved flere konsultationer hos egen læge ikke har angivet smerter og gener af den karakter, der nu indtales til støtte for sagsøgers erstatningskrav.

Herudover fremgår der af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 1, at undersøgelserne af sagsøger ikke har påvist skader på sagsøgeren som følge af uheldet.

Hertil kommer, at Retslægerådet ved besvarelsen af spørgsmål B har oplyst, at sagsøgers smerte- og genebillede almindeligvis er af vekslende varighed, og at det forekommer hos en betydelig del af den voksende befolkning.

Ydermere fremgår det af Retslægerådets besvarelse, at sagsøgers smerter og gener ikke er traumeudløst, men i stedet må henføres til degenerative forhold hos sagsøger, ligesom konstateringen af Morbus Scheuermann og de øvrige slidbetingede forandringer ved MR-undersøgelsen i maj 2011 er egnet og i nogen

udstrækning kan udløse de gener, sagsøger indtaler til støtte for sit erstatningskrav.

Det gøres endvidere gældende, at Retslægerådet er den kompetente myndighed til at udtale sig om spørgsmålet om årsagssammenhæng i sager om erstatning for personskade.

Det forhold, at Arbejdsskadestyrelsen i forbindelse med en vejledende udtalelse har udtalt sig anderledes om årsagsrelationerne har i den forbindelse ingen betydning, idet Retslægerådets udtalelse skal tillægges afgørende bevismæssig værdi.

Det bestrides, at der skulle være fejl i Retslægerådets udtalelse, som anført af sagsøger i sit påstandsdokument, idet Retslægerådet efter sagsøgers opfattelse skulle have overset et journalnotat af 13. september 2011 (bilag 1, side 26), der skulle dokumentere, at sagsøger den 13. september 2011 blev henvist til privathospitalet Mølholm til neurologisk undersøgelse på grund af hovedpineproblematik. Det fremgår imidlertid af det anførte journalnotat, at sagsøger den 13. september 2011 blev henvist til Mølholm "til fortsat aku-punktur hos Poulsen pga. smerter i arm hånd og finger pga. en indsat fingerprotese for 3 år siden". Det pågældende journalnotat omtaler således ikke spørgsmål om hovedpine hos sagsøger.

Derimod har Retslægerådet tilsyneladende overset, at sagsøger også i tiden forud for færdselshændelsen har haft tendens til hovedpine, hvilket udtrykkeligt fremgår af bilag 2, side 3/31, hvor det af notat af 31. januar 2011, det vil sige få måneder før aktuelle færdselshændelse, fra Sygehus Sønderjylland i forbindelse med udredning af asymmetrisk hørenedsættelse er oplyst, at sagsøger "har let tendens til hovedpine". Det ses derfor ikke at være korrekt, når Retslægerådet i sin besvarelse af spørgsmål C blot henviser til, at egen læges journal, det vil sige bilag A, ikke omtaler eksempelvis hovedpine forud for uheldet.

Samlet gøres det gældende, at sagsøgers erhvervsinsufficiens kan tvangsfrit forklares som følge af de konkurrerende lidelser, hvilket er dokumenteret ved Retslægerådets udtalelse.

Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse, der er udarbejdet forud for Retslægerådets udtalelse, hvorefter følgerne efter skaden skulle have haft indflydelse på efterforløbet synes at være baseret på en formodning om en sammenhæng, der ikke er i overensstemmelse med almindelige bevisretlige principper, der indebærer, at sagsøger må godtgøre en sammenhæng med en klar

sandsynlighedsovervægt. Med Retslægerådets udtalelse er der således tilvejebragt det fornødne grundlag for at tilsidesætte styrelsens vejledende udtalelse.

I relation til spørgsmålet om tab af erhvervsevne bemærkes, at sagsøger i en periode på ca. 6 måneder efter ulykken kunne passe sit arbejde på samme vilkår, som forud for færdselshændelsen, og at sygemeldingen i december 2011, der efterfølgende førte til sagsøgers fratrædelse, skete på baggrund af et forhøjet blodtryk, der ikke kan relateres til færdselshændelsen.

Dette forhold understøtter ligeledes, at sagsøgers arbejdsophør ikke kan henføres til færdselshændelsen, men i stedet til det massive gene- og sygdomsbillede, sagsøger havde forud for færdselshændelsen, hvorfor der ikke er grundlag for at udmåle en erhvervsevne-tabserstatning i nærværende sag.

Det bestrides fortsat, at sagsøger har dokumenteret det rejste krav. Det er således ikke dokumenteret, at årslønnen kan opgøres som sket, og sagsøgers reduktion af årslønnen med kr. 60.000 på grund af den personlige assistance, der er tilkendt sagsøger på grund af dennes fingergener ses blot at være et frit skøn fra sagsøgers side, og henvisningen til Arbejdsskadestyrelsens vejledning herom indeholder ikke holdepunkter for en reduktion på blot kr. 60.000 som anført af sagsøger."

Rettens begrundelse og afgørelse

Retten lægger som ubestridt til grund, at Bjarne [REDACTED] var udsat for et færdselsuheld den 12. maj 2011, og at han blev sygemeldt i december 2011 fra sit fuldtidsarbejde som trykker, hvor han var tildelt handicaphjælp, på grund af skader på hænderne, med 10 timer pr. uge til hjælp til tunge løft. Bjarne [REDACTED] er i dag tildelt fleksjob og arbejder 6 timer om ugen med nedsat arbejdsevne.

Retten lægger endvidere efter Bjarne [REDACTED] forklaring til grund, at den primære årsag til sygemeldingen i december 2011 var voldsomt forhøjet blodtryk, men at Bjarne [REDACTED] også havde nakkesmerter, spændinger i skulderåg og hovedpine.

Efter Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A, D og E giver Bjarne [REDACTED] knogleskørhed konstateret i 2008, ikke anledning til smerter, og de ved MR-undersøgelser konstaterede forhold i form af Morbus Scheuermann, slidbetingede forandringer i båndskiver, slidforandringer i styreled og mangelfuldt udviklet hvirvelbue på venstre side af 5. lændehvirvelbue vurderes ikke traumatisk udløst, og de kan i nogen udstrækning udløse gener som anført.

Af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 1, om hvilke skader med der af følgende varige gener Bjarne [REDACTED] pådrog sig ved færdselsuheldet, fremgår, at der ikke er påvist skader som følge af uheldet, og at de påviste forandringer i nakken ikke kan tilskrives uheldet, men at uheldet kan have været medvirkende til i nogen grad at have forårsaget fremkomst af symptomer på forandringer i nakken.

Bevisbyrden for, at der er årssagssammenhæng mellem færdselsuheldet den 12. maj 2005 og Bjarne [REDACTED] helbredsgener i form af nakkesmerter, spændinger i skulderåg og hovedpine påhviler Bjarne [REDACTED]

Retten finder ved Retslægerådets besvarelser, sammenholdt med sagens øvrige oplysninger efter en samlet vurdering, ikke tilstrækkeligt grundlag for at anse det for godtgjort, at de anførte gener er en følge af færdselsuheldet.

Den omstændighed, at Arbejdsskadestyrelsen i sin vejledende udtalelse af 7. august 2014, der er udarbejdet før Retslægerådets udtalelse, har vurderet, at Bjarne [REDACTED] som følge af færdselsuheldet har et varigt mén på 5 % og et erhvervsevnetab på 20 %, kan ikke føre til et andet resultat, ligesom det ikke kan tillægges betydning, at [REDACTED] Forsikring A/S har valgt at udbetale godtgørelse for varige mén.

Herefter tager retten [REDACTED] Forsikring A/S' påstand om frifindelse for Bjarne [REDACTED] krav om erstatning for erhvervsevnetab og godtgørelse for svie og smerte til følge.

Bjarne [REDACTED] skal i sagsomkostninger til [REDACTED] Forsikring A/S betale 60.000 kr. Beløbet omfatter udgifter til advokatbistand inklusive moms. Der er ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens værdi, omfang og forløb, herunder at sagen har været forelagt Retslægerådet.

Thi kendes for ret:

[REDACTED] Forsikring A/S frifindes.

Bjarne [REDACTED] skal i sagsomkostninger til [REDACTED] Forsikring A/S inden 14 dage betale 60.000 kr.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Camilla Dalgaard
dommerfuldmægtig

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Kolding, den 30. september 2016.

Julie Hansen, Kontorfuldmægtig